

tijdelijke
natuur

26 juni 2017

parallelsessie

2B Connect Midterm event

Toon Zwetsloot (RVO) & Hendrik Schoukens (UGent)

Tijdelijke Natuur

tijdelijke natuur

Opbouw

- Toon Zwetsloot -
  1. De Natuurbeschermingswet in Nederland en het probleem in de praktijk
  2. De Oplossing: Ontheffing Tijdelijke Natuur
  3. Wat zijn de voor- en nadelen van Tijdelijke Natuur voor bedrijven en natuur?
- Hendrik Schoukens –
  4. Situatie in België
  5. Verdieping/vragen

1. De Natuurbeschermingswet in Nederland

Biedt basisbescherming voor alle soorten
Altijd minimaal zorgplicht

Biedt bijzondere bescherming aan veel kwetsbare soorten

De uitzonderingen op de strafbaarheid van verbodsovertredingen worden
gegeven in de vorm van een ontheffingen

Altijd onder voorwaarden en soms met mitigatie verplichtingen

Risico's vanuit de praktijk

30 rugstreeppaden -> jaar vertraging, 115.000 euro kosten

Oplossing vanuit de praktijk

Geen leven → 'natuurwerend beheer' (kaal & kort houden)

tijdelijke natuur

Vervolg 1. Het idee

Start situatie: braakliggend terreinen

(herbestemmingszone of vervallen industrieterreinen)

Ongewenst: natuurwerend beheer

(ter voorkoming van natuurrisico's)

Gewenst: Laat Natuur zijn vrije gang gaan

(is o.a. gunstig voor de biodiversiteit)

2. Oplossing: Ontheffing Tijdelijke Natuur!

Definitie: van Tijdelijke Natuur is sprake als:

- de uiteindelijke bestemming van het terrein vast ligt, dan wel de bestemming is duidelijk, d.w.z. er moet overtuigend aangetoond worden dat de bestemming gaat veranderen en dat daarover geen discussie meer is. (**terrein met bestemmingsverandering**)
- die bestemming **nog niet is gerealiseerd**,
- die bestemming in de regel niet natuur is,
- **er spontane (of op beperkte schaal geleide) natuurontwikkeling plaats vindt** tussen het moment dat (vooraf) ontheffing is verleend voor het ruimen van de beschermde soorten die zich mogelijk in het gebied zullen vestigen en het moment van daadwerkelijke realisatie van de uiteindelijke bestemming,
- de natuur **minimaal één groeiseizoen** (een jaar) de tijd krijgt om zich te ontwikkelen,
- aan reeds noodzakelijke compensatievoorwaarden is voldaan of juridisch afdoende vastgelegd is hoe dat zal gebeuren.

Dus dat je de Natuur spontaan zijn gang kan laten gaan, maar met toestemming vooraf (via een ontheffing) om deze op een later tijdstip weer te mogen verwijderen.

Vervolg 2. Nader: hoe werkt dat tijdelijke natuur

Hoofdpijnen

1. Verricht Inventarisatie van wat er zit
2. Vraag ontheffing aan
3. Krijg ontheffing
4. Doe dan op het terrein niets....
5. Bepaal tijdig opruim-methode/-wijze zorgvuldig
6. Ruim op en richt dan echt in conform bestemming

Echt niets?

- Alleen met beperkte handelingen
  - Voor dieren (nestkastjes, poelen e.d.)
  - Voor de mens (openstelling, wandelpaden)
  - Voor veiligheid/bereikbaarheid (oa)
- Wel met goede voorlichting over tijdelijkheid
  - Door borden (verwachtingsmanagement)
  - Door voorlichting plaatselijke natuurorganisatie 's

tijdelijke
natuur

Vervolg 2 Historie in Nederland: Wat is daar gebeurd

- Adviesbureaus (ARK, Stroming)
- Innovatienetwerk (EZ)
- Green deal (problemen oplossen)
- Beleidslijn in Staatscourant
- Nu private Stichting
Tijdelijke Natuur
  - 3 bestuursleden
  - Ondersteuning vanuit EZ/RVO

→ 2015 Beleidslijn Tijdelijke natuur

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2015-29016.html>

tijdelijke
natuur

Vervolg 2 Historie in Nederland: Wat is daar gebeurd

- Eerste (pilot) ontheffing afgegeven in 2009
- Nu : ruim 2500 ha tijdelijke natuur met ontheffing
- Eerste ontruimingen zijn ook een feit

**tijdelijke
natuur**

Vervolg 2

Nader: wat te doen met reeds bestaande waarden?

Attentie:

- Wat er al is, valt niet onder Tijdelijke natuur!
- Dat moet blijven of moet bij uiteindelijk inrichting/bestemmingsrealisatie weer (of in gelijke mate) aanwezig zijn

Vervolg 2

Ontheffing nader

tijdelijke
natuur

- Inventarisatie van de huidige (natuur)situatie van het tijdelijke Natuur gebied (nul situatie). -> Wat groeit er, wat vliegt er en wat leeft er, nu. (want dat moet er dus blijven of er weer zijn in de eindsituatie)
- Aanvraag ontheffing bij provincie.
- Doorlooptijd minimaal 1 groeiseizoen, en max. 10 jaar
- Bij vooruitzicht (gedeeltelijke) ontruiming: inventarisatie van de natuursituatie tbv zorgvuldige ontruiming
- Melden aankomende ontruiming bij omwonende e.a. en evt. de provincie
- Ontruimen met inachtneming Zorgplicht

**tijdelijke
natuur**

Deel 3. De voor- en nadelen van Tijdelijke Natuur voor bedrijven, gemeenten en voor de natuur

Voordelen voor bedrijven:

- Geen vertraging bouwplannen, want risico's zijn bekend en beheersbaar
- Geen kosten meer voor beheermaatregelen om beschermde soorten te weren
- Vrij om over het terrein te beschikken als het moment daar is (wel altijd zorgplicht)
- Leveren van een bijdrage aan natuurbeheer
- Kans voor versterking van relatie met omwonenden
- Invulling Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

Deel 3: voor- en nadelen van Tijdelijke Natuur voor bedrijven, gemeenten en voor de natuur

**tijdelijke
natuur**

Voordelen voor gemeenten:

- Aantrekkelijke woon- en leefomgeving
- Voorbeeld van invulling bestuurlijke verantwoordelijkheid voor gemeentelijk groen-/natuurbeleid
- Profilering als groene gemeente
- Mogelijkheden voor samenwerking met en tussen gemeente, bedrijfsleven, omwonenden/ burgers en natuurorganisaties
- Zekerheid dat beschermde soorten geen belemmering vormen voor realisatie
- Besparing kosten omdat geen natuurwerend beheer nodig is (als gemeente eigenaar is)

Deel 3: voor- en nadelen van Tijdelijke Natuur voor bedrijven, gemeenten en voor de natuur

Voordelen voor Natuur

- Opkomst/verstevinging pionier soorten
- Vergroting foeragegebied
- Verovering van de omgeving
- Stepstones

tijdelijke
natuur

tijdelijke natuur

Deel 3: nadere informatie Nederlandse situatie

Via Stichting Tijdelijke
Natuur

Deze stimuleert & jaagt aan

<http://tijdelijkenatuur.nl/>

Specifiek advies? Mail:
toon.zwetsloot@rvo.nl

Deel 4 Situatie in België

Welke sterktes/zwaktes zijn daar

- Nader door Hendrik Schoukens, Universiteit
Gent -

